

Глоссарий

AIX – Астана халықаралық биржасы (Astana International Exchange), «Астана» Халықаралық қаржы орталығын дамыту шеңберінде құрылған Қазақстан мен Орталық Азияға инвестицияларға арналған қор биржасы.

CAPEX – Capital Expenditure (күрделі салымдар).

CDP – Carbon Disclosure Project (компаниялар мен мемлекеттік органдарға қоршаған ортаға әсерін ашуға көмектесетін халықаралық коммерциялық емес ұйым).

CCS – Carbon capture and storage (көміртекті ұстау және сақтау).

EBITDA (Earnings before interest, taxes, depreciation and amortization) – амортизация, пайыздар және КТС бойынша аударымдарға дейінгі пайда, сондай-ақ үлестік қатысу әдісі бойынша ескерілетін ұйымдардың пайда/залал үлесі.

EPC – Engineering, Procurement and Construction (инжиниринг, жабдықтау, құрылыс).

EPC келісімшарты – бұл объектіні жобалау, сатып алу, салу және оны пайдалануға беру жауапкершілігін өз мойнына алатын тапсырыс беруші мен мердігер арасындағы келісімшарт.

FCA – Free career (тасымалдаушыны жеткізу шарттары).

FCF – Free Cash Flow (бос ақша ағыны).

HSE – Health, Security and Environment (денсаулық, қауіпсіздік және қоршаған орта).

IEA – The International Energy Agency (Халықаралық энергетикалық агенттігі).

IFC – the International Finance Corporation (Халықаралық қаржылық корпорация).

I-REC – International Renewable Energy Certificate (халықаралық жаңартылатын энергия сертификаттары), электр энергиясының жаңартылатын энергия көздерімен өндірілгенін растайтын нарықтық құрал.

JDA – Тауарлар мен қызметтерді жеткізуші.

KASE – Қазақстан қор биржасы (Kazakhstan Stock Exchange), штаб-пәтері Алматы қаласында орналасқан қор биржасы.

LTIFR – Lost Time Injury Frequency Rate (уақытша еңбекке жарамсыздығы бар жарақаттану жиілігінің коэффициенті).

MASDAR – болашақ энергетикасы саласындағы зерттеулермен айналысатын араб компаниясы. NAV - Net Assets Value (таза актив мөлшері).

PPA – Power Purchase Agreement (электр энергиясын жеткізу шарты).

PESTEL талдауы – бұл жобаға әртүрлі сыртқы факторлардың әсерін зерттеу үшін қолданылатын әдістеме. Ол саяси (P), экономикалық (E), әлеуметтік (S), технологиялық (T), экологиялық (E) және құқықтық (L) факторларын қамтиды.

ROACE – Return on Average Capital Employed (капитал табыстылығының көрсеткіші).

ROI (return on investment) – бюджеттің үлкен көлемінде де, ағымдағы қажеттіліктерді жабуға бағытталған елеусіз шығыстар кезінде де салымдардың тиімділігін көрсететін стратегиялық ҚНҚ/инвестицияларды қайтару коэффициенті/тиімділік көрсеткіші.

SCADA – Supervisory Control And Data Acquisition (диспетчерлік басқару және деректерді жинау).

SLB – Sustainability Linked Bonds (Тұрақты дамумен байланыстырылған облигация).

SRA – Slot reservation agreement.

Ақша-несие шарттары/ақша-несие саясаты (АНС) – баға тұрақтылығы, тұрақты валюта бағамын сақтау, қаржылық тұрақтылық және теңгерімді экономикалық өсуге ықпал ету кіруі мүмкін түпкі мақсаттардың жиынтығына қол жеткізу үшін ақша нарығының шарттары (қысқа мерзімді пайыздық мөлшерлеме, номиналды валюта бағамы немесе банк секторының ағымдағы өтімділік деңгейі) арқылы жиынтық сұранысты басқаруға бағытталған шаралар кешені, мемлекет саясаты.

АХҚО – Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті Елбасы Нұрсұлтан Назарбаевтың бастамасымен құрылған «Астана» Халықаралық қаржы орталығы. АХҚО-ның мақсаты ел экономикасына инвестициялар тартуға жәрдемдесу және тарту, қаржы қызметтері саласында инвестициялау үшін тартымды орта құру, Қазақстан Республикасының Бағалы

қағаздар нарығын дамыту және оның халықаралық капитал нарықтарымен бірігуін қамтамасыз ету үшін халықаралық деңгейдегі қаржы қызметтерінің жетекші орталығын қалыптастыру болып табылады.

Белгіленген қуат – бір типтегі электр машиналарының жалпы номиналды электр қуаты. Бұл термин жекелеген ұйымдар мен кәсіпорындардың да, салалардың, жалпы географиялық аймақтардың да электр жүйелерінің өндірілетін немесе тұтынылатын қуатын бағалау үшін қолданылады. Номиналды қуат ретінде ваттпен көрсетілген номиналды белсенді қуат немесе вольт-ампермен көрсетілген номиналды толық қуат қабылдануы мүмкін. Энергетикада электр қондырғысының белгіленген қуаты деп ең белсенді электр қуаты да аталады, оның көмегімен электр қондырғы жабдықтың техникалық құжаттамасына сәйкес ұзақ уақыт жүктемесіз жұмыс істей алады.

Бенчмаркинг (benchmarking) – өз жұмысын жақсарту мақсатында кәсіпорынның тиімді жұмыс істеуінің қолда бар мысалдарын анықтау, түсіну және бейімдеу процесі ретінде эталондық көрсеткіштерге негізделген салыстырмалы талдау. Талдау екі процессті қамтиды: бағалау және салыстыру. Әдетте, "үздік" өнімдер мен маркетингтік процесс үлгі ретінде қабылданады, оны тікелей бәсекелестер мен басқа ұқсас салаларда жұмыс істейтін фирмалар фирманың өз өнімдері мен жұмыс әдістерін жетілдірудің мүмкін жолдарын анықтау үшін пайдаланады.

ГТҚ – Газ турбиналы қондырғы.

ҒЗТҚЖ – Ғылыми-зерттеу және тәжірибелік-конструкторлық жұмыстар.

ДБАЖ – автоматтандыру объектісі жабдықтарының жұмыс режимдерін бақылауға және басқаруға арналған технологиялық процессті диспетчерлік басқарудың автоматтандырылған жүйесі.

Дүниежүзілік банк – дамушы елдерге қаржылық және техникалық көмек көрсету мақсатында құрылған халықаралық қаржы ұйымы.

ЕАДБ – Еуразиялық даму банкі, еуразиялық кеңістікте инвестициялық қызметті жүзеге асыратын және экономикалық байланыстарды нығайтуға, кеңейтуге және қатысушы елдердің: Армения, Беларусь, Қазақстан, Қырғызстан, Ресей және Тәжікстанның жан-жақты дамуына жәрдемдесетін халықаралық қаржы ұйымы. ЕАДБ Жарғылық капиталы 7 млрд АҚШ долларын құрайды. ЕАДБ портфеліндегі негізгі үлесті көлік инфрақұрылымы, цифрлық жүйелер, жасыл энергетика, ауыл шаруашылығы, өнеркәсіп және машина жасау салаларындағы интеграциялық әсері бар жобалар алады. Банк өз қызметінде БҰҰ-ның

Тұрақты даму мақсаттарын және ESG қағидаттарын басшылыққа алады.

ЕҚБЖ – өндірістегі жазатайым оқиғалар мен кәсіптік аурулардың алдын алу бойынша барлық қызметкерлердің қауіпсіздігі мен денсаулығын қорғауды қамтамасыз ететін ұйымдағы/кәсіпорындағы еңбекті қорғауды басқару жүйесі.

ЕҚДБ – Еуропалық Қайта Құру және даму банкі, жеке және кәсіпкерлік қызметтің нарықтық экономикасын, сондай-ақ Орталық Еуропадан Орталық Азияға дейінгі 34 елдегі демократияны қолдау үшін құрылған инвестициялық механизм.

ЕТҰ – «Самұрық-Энерго»АҚ Компаниялар тобының еншілес және тәуелді ұйымдары.

ЖІЖ – Жобалау-ізвестіру жұмыстары.

ЖЭК – табиғи көздерден алынатын салыстырмалы түрде тұрақты немесе циклдік энергия ағындары, оны тұтыну жылдамдығынан жоғары жылдамдықпен толықтырылатын жаңартылатын энергия көздері. Жаңартылатын энергия көздеріне: күн (КЭС) және жел электр станциялары (ЖелЭС), шағын СЭС, биогаз станциялары жатады.

ЖелЭС – жел электр станциясы, бір немесе бірнеше жерде жиналған және бір желіге біріктірілген бір немесе бірнеше жел электр қондырғылары. Ірі жел электр станциялары 100 немесе одан да көп жел генераторларынан тұруы мүмкін. Кейде жел электр станциялары жел парктері деп аталады.

КЭС – күн электр станциясы, күн радиациясын электр энергиясына айналдыратын инженерлік құрылым. Күн энергиясын түрлендіру әдістері әртүрлі және электр станциясының құрылымына байланысты.

ҚБЖ – Қуатты беру жүйесі.

Қолда бар қуат – өндіруші агрегаттың (электр станциясының) оның қуатының шектеулерін шегергендегі белгіленген қуаты.

ҚР БЭЖ – Қазақстан Республикасының Бірыңғай электр энергетикалық жүйесі, Қазақстан Республикасының тұтынушыларын сенімді және сапалы энергиямен жабдықтауды қамтамасыз ететін электр станцияларының, электр беру желілері мен қосалқы станциялардың жиынтығы.

Қуат нарығы – қуат – бұл сатып алу көтерме сауда нарығына қатысушыға қуат сатушылардан өндіруші жабдықты электр энергиясын өндіруге дайын күйде ұстауды талап ету құқығын беретін арнайы тауар.